

Raadsinformatiebrief

Tabel registratiegegevens

Documentnummer	24.0003762
Zaaknummer	Z24000578
Datum	27 februari 2024
Onderwerp	Beantwoording raadvragen CDA - behoud basisscholen kleine kernen

Geachte mevrouw Leek,

Op 25 januari 2024 heeft u (namens de fractie van CDA) schriftelijke vragen over het behoud van de basisscholen in de kleine kernen gesteld aan het college van burgemeester en wethouders van Opmeer.

In deze brief geven wij u antwoord op de gestelde vragen.

Vraag 1A

Hoe kijkt het college aan tegen de leerlingenprognoses voor 2038 van de basisscholen in De Weere (86 leerlingen) en Aartswoud (40 leerlingen)?

Antwoord:

Uit de leerlingaantallen peildatum 1 oktober 2023 blijkt dat De Dubbele Punt in Aartswoud een huidig leerlingaantal heeft van 31 leerlingen. Petrus Caniusschool in De Weere heeft een huidig aantal van 65 leerlingen.

Als we kijken naar de door u genoemde aantallen (bron: allecijfers.nl) voor 2038 dan zien we een lichte stijging vergeleken de huidige cijfers. Echter doet dit niets af aan de zorgen die het college heeft over de bestaanszekerheid van beide scholen. De kleine kernen hebben dan ook de aandacht van het college. Het gehele college want de ontwikkelingen rond om de kleine kernen gaat verder dan alleen onderwijs en het sociaal domein.

In de onderstaande vragen onze verdere toelichting hierop.

Raadsinformatiebrief

Vraag 1B

Welke problemen voorziet het college voor de toekomst van deze scholen als deze leerlingenprognoses gelijk blijven of zelfs verminderen en wat zou dit betekenen voor de leefbaarheid van de kleine kernen?

Antwoord:

Als de leerlingenprognoses voor kleine scholen verminderen, kunnen er verschillende problemen ontstaan die van invloed zijn op de toekomst van deze scholen en de leefbaarheid van de kleine kernen. Goed om te benoemen dat het problemen zijn die mogelijk kunnen ontstaan. Belangrijk is om te kijken hoe we omgaan met deze mogelijke problemen en of we hier ook anders naar kunnen kijken, in een bredere visie op het behoud van de voorzieningen in de kleine kernen.

Mogelijke problemen die kunnen ontstaan zijn:

Financiële druk:

Minder leerlingen betekent vaak minder financiering vanuit het onderwijssysteem. Dit kan leiden tot financiële druk op de school, waardoor het moeilijker wordt om kwalitatief hoogstaand onderwijs te bieden en de benodigde faciliteiten te onderhouden.

Tekort aan docenten en ondersteunend personeel:

Kleinere scholen hebben vaak beperktere middelen om gekwalificeerde docenten aan te trekken en te behouden. Een afname van het aantal leerlingen kan leiden tot een tekort aan docenten en ander ondersteunend personeel.

Minder aantrekkelijk voor gezinnen:

Een beperkt onderwijsaanbod en faciliteiten kunnen kleine kernen minder aantrekkelijk maken voor gezinnen met kinderen. Dit kan op zijn beurt de bevolkingssamenstelling beïnvloeden en de leefbaarheid verminderen.

Verlies van lokale identiteit:

Scholen zijn vaak een belangrijk onderdeel van de lokale identiteit. Het verlies van scholen kan leiden tot een gevoel van verlies van identiteit en gemeenschapsgevoel in kleine kernen.

Minder sociale voorzieningen:

Scholen trekken meer gezinnen met kleine kinderen aan. Minder kinderen in de kleine kernen kunnen leiden tot minder sociale voorzieningen in de kleine kernen.

Mogelijke sluiting van scholen:

In sommige gevallen kan een aanzienlijke afname van het aantal leerlingen leiden tot overwegingen om scholen te sluiten.

Raadsinformatiebrief

Vraag 2A

Vindt het college het – net als het CDA Opmeer – belangrijk dat aandacht wordt besteed aan het bestaansrecht van kleine basisscholen in Aartswoud en de Weere mede in relatie tot de leefbaarheid in deze kernen?

Antwoord:

Het bestaansrecht van kleine basisscholen in Aartswoud en De Weere is voor het college van groot belang. Door aandacht te besteden aan het bestaansrecht van kleine basisscholen in Aartswoud en De Weere wordt bijdragen aan het behoud en de versterking van de leefbaarheid in deze kernen. Het gaat niet alleen om onderwijs, maar ook om het koesteren van de sociale en culturele fundamenteën die deze gemeenschappen vormgeven. Het verdient aandacht om verschillende redenen die direct verband houden met de leefbaarheid van deze kernen:

Sociale cohesie:

Onze kleine basisscholen fungeren als sociale knooppunten binnen de gemeenschappen. Ze brengen niet alleen kinderen samen, maar ook ouders en andere gemeenschapsleden. Het behoud van deze scholen draagt bij aan het behoud van sociale cohesie binnen de kleine kernen.

Behoud van lokale identiteit:

De scholen binnen onze dorpen zijn belangrijke onderdelen van de lokale identiteit.

Aantrekkelijkheid voor gezinnen:

Gezinnen met kinderen overwegen vaak de beschikbaarheid en kwaliteit van scholen bij het kiezen van een woonplaats. Het behouden van basisscholen maakt kleine kernen aantrekkelijker voor gezinnen, wat een positieve invloed kan hebben op de bevolkingssamenstelling en leefbaarheid.

Stimulering van lokale voorzieningen:

De scholen vormen het hart van een gemeenschap en kunnen de aanzet geven tot lokale voorzieningen en activiteiten. Door onze scholen te behouden, blijft de gemeenschap levendig met verschillende sociale, culturele en sportieve initiatieven.

Betrokkenheid van ouders:

Bij de scholen in onze kleine kernen zie je een grote betrokkenheid van ouders aan bij het schoolleven. Dit draagt bij aan een sterke ouderbetrokkenheid en kan ook leiden tot bredere participatie in gemeenschapsactiviteiten.

Preventie van bevolkingsafname:

Het behoud van onze basisscholen kan bijdragen aan het voorkomen van bevolkingsafname in kleine kernen. Gezinnen blijven eerder in de buurt wonen als er goede onderwijsmogelijkheden zijn, waardoor de leefbaarheid behouden blijft.

Raadsinformatiebrief

Vraag 2B

Wat heeft het college tot nu toe ondernomen of is het college van plan te gaan ondernemen in verband met het behoud van de kleine basisscholen in Aartswoud en de Weere?

Antwoord:

Het behouden van kleine scholen in de kleine kernen is vaak een uitdaging omdat er een gedeelte is waar de gemeente geen tot weinig invloed op heeft en dat is de uiteindelijke beslissing van een schoolbestuur. Echter zijn er verschillende maatregelen en strategieën die wij als gemeente toepassen om de levensvatbaarheid van kleine scholen te ondersteunen en ze open te houden.

Betrokkenheid gemeenschap

Het behoud van kleine scholen vereist vaak creatieve benaderingen en betrokkenheid van de hele gemeenschap. Die betrokkenheid zien wij in grote mate terug bij de inwoners van Aartswoud en De Weere. De ouderbetrokkenheid op de scholen is dan ook groot en leidt tot bredere participatie op school en in de gemeenschapsactiviteiten. De inwoners zijn ook voor behoud van de scholen binnen de kleine kernen.

Samenwerking scholen

We stimuleren de samenwerking tussen de scholen in Opmeer. De scholen hebben een goede samenwerking met elkaar. Samenwerking tussen de scholen die onder dezelfde stichting vallen. Maar ook zetten we in op samenwerking met alle scholen binnen de gemeente Opmeer. Het zogeheten knooppuntoverleg tussen de scholen heeft na de corona periode een nieuw en energiek karakter gekregen. De gemeente sluit tweemaal per jaar (van de viermaal) aan om de verbinding te behouden tussen scholen en gemeente.

Financiële ondersteuning

Landelijke en lokale ontwikkelingen voor mogelijke financiële ondersteuning van kleine scholen wordt nauwlettend in de gaten gehouden en opgepakt waar mogelijk. Dit kan subsidies, fondsenwerving of andere financieringsbronnen omvatten om de financiële druk te verminderen. Zo wordt er ondersteuning geboden bij het gymonderwijs door Sportservice, zijn er culturele subsidies beschikbaar, wordt er bijgedragen aan de onderwijsbegeleiding en zijn de NPO-middelen ingezet voor diverse materialen op school en ondersteuning in de pauzes door de activiteit 'Pauze Sport'

Korte lijnen schoolbestuur/directie

Door een goede en nauwe samenwerking met het schoolbestuur en de directie voorkomen we dat we voor onaangename verrassingen komen te staan. Het schoolbestuur heeft de primaire verantwoordelijkheid voor het bestuur en beheer van de school. Het neemt beslissingen over de toekomst van de school, waaronder sluitingsbesluiten.

Het sluiten van een school is een zorgvuldig proces dat transparantie, inspraak en juridische procedures omvat. Voordat een school definitief wordt gesloten, moet het schoolbestuur diverse stappen doorlopen en voldoen aan wettelijke vereisten, zoals het raadplegen van belanghebbenden en het informeren van de Inspectie van het Onderwijs. Het doel is om ervoor te zorgen dat de belangen van alle betrokkenen worden afgewogen bij het nemen van een dergelijke ingrijpende beslissing.

Raadsinformatiebrief

Beleidsplannen

De leefbaarheid en vitaliteit van de dorpen is een belangrijk onderwerp in de toekomstvisie Opmeer 2030. In deze toekomst visie is een van de speerpunten "vitale dorpen". Woningbouw in de kleine kernen, op plekken waar mogelijk, wordt in deze visie ondersteund.

In 2024/2025 gaan we actief aan de slag met het opstellen van een IHP. Hierbij doen we ook onderzoek naar de behoeften en de mogelijkheden van de scholen in de kleine kernen. Hiermee kunnen we inspelen op de behoefte, de specifieke uitdagingen waarmee ze worden geconfronteerd beter begrijpen en de sterke punten beter benutten.

Ook de omgevingsvisie speelt hierbij een belangrijke rol. Wat is de visie op onze kleine kernen en op welke manier willen we de kleine kernen leefbaar houden.

Ruimtelijke ontwikkeling

Zoals eerder genoemd speelt naast Zorg en Welzijn, de ruimtelijke ontwikkeling een rol bij de stijging van de leerlingenprognoses. Op grond van de ambitie voor Vitale kernen in onze toekomstvisie, worden specifiek voor de dorpskernen van Aartswoud en De Weere particuliere initiatieven voor woningbouw gestimuleerd. Er zijn momenteel gesprekken gaande met verschillende initiatiefnemers over circa 40 woningen zowel Aartswoud als in De Weere. Er zijn nog geen principeverzoeken of vergunningaanvragen ingediend voor beide kernen.

Vraag 3A

Welke verklaring heeft het college voor de verschillen in stijgende en dalende trends voor leerlingenaantallen op diverse basisscholen in de regio?

Antwoord:

Er kunnen verschillende factoren zijn die de stijgende of dalende trends in leerlingenaantallen op basisscholen in een regio verklaren. Deze factoren variëren vaak en zijn afhankelijk van de specifieke omstandigheden van elke school en de gemeenschap.

Als er sprake is van een toename van de bevolking in de regio, kunnen basisscholen een stijging in het aantal leerlingen ervaren. Door bijvoorbeeld woningbouw of aanpassingen in het woonbeleid. Dit geldt natuurlijk ook andersom. Als er een bevolkingsafname is of wanneer de bevolking vergrijsd en er minder jonge gezinnen zijn.

Maar ook de aantrekkingskracht van een school. Scholen die bij ouders bekend staan om hun uitstekende onderwijskwaliteit, speciale programma's of buitenschoolse activiteiten kunnen een grotere aantrekkingskracht hebben, wat resulteert in een toename van het aantal inschrijvingen. We zien in onze regio een stijging van het Katholiek Onderwijs ten opzichte van het Openbaar Onderwijs, wij zijn daar in onze gemeente geen uitzondering in. Hier is geen specifieke verklaring voor.

Raadsinformatiebrief

Vraag 3B

Ziet het college mogelijkheden om te leren van de voorbeelden uit de regio (welke belemmeringen en succesfactoren spelen daarbij een rol)?

Antwoord:

Onze regionale samenwerking op het gebied van Onderwijs is zeer goed te noemen. De onderlinge samenwerking tussen de gemeenteambtenaren, die onderling leren van elkaar en de nodige informatie uitwisselen. Maar ook onze regionale samenwerking met het Samenwerkingsverband (vertegenwoordiging scholen) is uitzonderlijk goed vergeleken met andere regio's in Nederland. Diverse samenwerkingsprojecten waaronder bijvoorbeeld de Onderwijs Zorgarrangementen zijn mooie voorbeelden van onze regionale samenwerking.

Maar ook lokaal is de samenwerking met onze schoolbesturen en directeuren heel nauw en hebben we korte lijnen met elkaar. Er zijn diverse bestuurlijke en ambtelijke overleggen waarbij we samen om te tafel zitten om onder andere ook deze problematiek van de kleine kernen te bespreken.

Hoogachtend,

Namens Burgemeester en wethouders,

M.A.S. Winder
gemeentesecretaris

G.J. van den Hengel
burgemeester